

Aphodius luridus (FABRICIUS, 1775)

– „Góra Sosnówka” ad Chęciny (DB62), 24 IV 2004 – 1 ex., do pułapki przynętowej z odchodami krowy.

Aphodius ictericus (LAICHARTING, 1781)

– Gościńiec ad Chęciny (DB62), 1 VII 2005 – 1 ex., 31 VII 2005 – 3 exx., w odchodach krowy.

Aphodius conspurcatus (LINNAEUS, 1758)

– Borków ad Daleszyce (DB82), 11 XI 2005 – 6 exx., w odchodach konia.

Marek BIDAS, Kielce

467. Nowe stanowiska *Protapion gracilipes* (DIETRICH, 1857) (Coleoptera: Apionidae) w środkowej Polsce

New records of *Protapion gracilipes* (DIETRICH, 1857) (Coleoptera: Apionidae) from central Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Curculionoidea, weevils, Apionidae, *Protapion gracilipes*, new records, central Poland.

Wśród gatunków rozszerzających swój zasięg w Polsce od szeregu lat wymieniany jest ryjkowiec *Protapion gracilipes* (DIETR.). Stwierdzony u nas po raz pierwszy w rejonie Przełęczy Dukielskiej w Beskidzie Niskim prawie 30 lat temu (PETRYSZAK, BILIŃSKI 1978: Pol. Pismo ent., **48**: 181-185), sukcesywnie odnajdywany był we wschodniej Polsce coraz dalej od tego miejsca i obecnie znany jest już, poza Beskidem Wschodnim, także z Bieszczadów i doliny Bugu na Wyżynie Lubelskiej (WANAT, GOSIK 2003: Nowy Pam. fizjogr., **2**: 31-52). O tym, że ekspansja tego ryjkowca w Polsce ma już szeroki zasięg świadczą jego najświeższe, wymienione niżej stwierdzenia w nowych krainach.

– Roztocze: Kąty Drugie (FB41), 4 VII 2006 – 7 exx.; „Biała Góra” (FA79) ad Tomaszów Lubelski, 6 VII 2006 – 7 exx.

– Wyżyna Małopolska: Rezerwat „Polana Polichno” (DA69), 6 VII 2005 – 1 ex.

– Góry Świętokrzyskie: Świnia Góra (DB82) ad Daleszyce, 8 VII 2007 – 3 exx.

Wszystkie okazy zostały zebrane przez autora i znajdują się w jego kolekcji w Muzeum Przyrodniczym we Wrocławiu.

Wyżej wymienione stanowiska były od kilkadziesiąt lat eksplorowane przez badaczy ryjkowców, w tym oba stanowiska roztoczańskie bardzo intensywnie (także przez autora niniejszej notatki), a jednak nie udało się wcześniej stwierdzić na nich *P. gracilipes*. Stanowi to kolejny argument na poparcie tezy o jego rozprzestrzenianiu się w naszym kraju. Jak się wydaje, tak jak w krajach sąsiednich w Polsce jest on monofagiem koniczyny pogiętej (*Trifolium medium* L.) i gatunkiem związanym z ciepłolubnymi zbiorowiskami neutrofilnymi z klasy *Trifolio-Geranietea sanguinei* i związku *Trifolion medii*, występującymi najczęściej w wąskich strefach ekotonowych pomiędzy lasami i okrajkami, a otwartymi zbiorowiskami trawiastymi. Ryjkowiec ten unika bardziej suchych muraw kserotermicznych i napiaskowych, wnikając co najwyżej na ich bardziej wilgotne i zacienione fragmenty. Wobec rozpowszechnienia praktycznie w całej Polsce rośliny żywicielskiej i dogodnych biotopów, trudno sądzić by napotkał on na swej drodze poważniejsze bariery po pokonaniu łuku Karpat. Należy się zatem spodziewać, że w krótkim czasie ryjkowiec ten pojawi się na większości obszaru kraju.

Marek WANAT, Muz. Przyr. UW, Wrocław